

ИРОН АЪВАГ АХУЫР КАНЫН АМА ИРОН АЪВАГЫЛ НЫХАС КАНЫН ГУЫРДЫСТОНЫ

ოსური ენის სწავლება და საუბარი ოსურ ენაზე საქართველოში

**Практикон ахуыргæнæн
брошюрæ бинонтæн**

პრაქტიკული სახელმძღვანელო
ბროშურა ოჯახებისათვის

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
The European Union for Georgia

ევროპის საბჭო

Традиციонаჲი, გუყრდზიგ ავზაგიმაჲ იუმა, გუყრდзыსთონი ცалдარ ავზაгыл ныхас кәнынц. Ацы аვзәгтә Гуყрдзысთონи нысаниуәгджын культурон бындурондзынады а̀вдисынц, кәщытә алы әмбәстагән әнцонвадат сты, Уый тыххәи, цәмаи ацы а̀взәгтә фидәны фәлтәрән ләвәрд әрцәуой әмә нә бон суа уыдоны удгас а̀взәгтәи бахъахъхәанын, стыр ахсджиаг у, цәмаи сәрмагонд әмә әхсәнады царды пайдагонд цәуой.

Гуყрдзысთონи хицауад йә хъус дары кьаддәр хәйтты а̀взәгтәм әмә сифтонг кәндзән паддзахадон ськолаты ацы а̀взәгтыл кәнә/та ацы а̀взәгты сахуыр кәныны фадатдзынад. Ацы практикон ахуыргәнән брошурәи, кәщы Гуყрдзысთონи рухсады әмә зонады министрады ‘рдыгәи Европаиы Советы әмгуыстадимә бакуыстгонд әрцыд, ләвәрдгонд дзы ис дьууәвзагон ахуыргәнәны уәлбартә әмә йәм хаст ис практикон информацийы, кәд әмә кәщы ськолаты ис фадатдзынад ахуыргәннәгты срегистрати кәныны әмә а̀взәгты ахуыр кәнынады сифтонгы фәдыл. Банысангонд ахуыргәнән брошурә әнцонвадат уыдзән әртындәс традицион кьаддәр хәи а̀взәгыл, уыдон сты: азербайджанаг, ассириаг, абхазаг, бердзенаг, гермайнаг, ирон, уырыссаг, сомихаг, цәцәйнаг, курмандж/куртаг, удигъаг, украйнаг әмә авайраг.

ტრადიციულად, ქართულთან ერთად, საქართველოში რამდენიმე ენაზე საუბრობდნენ. ეს ენები საქართველოს მნიშვნელოვან კულტურულ მემკვიდრეობას წარმოადგენს, რომლებიც ყველა მოქალაქისთვის ხელმისაწვდომია. იმისათვის, რომ აღნიშნული ენები მომავალ თაობებს გადაეცეს და შევძლოთ მათი ცოცხალ ენებად შენარჩუნება, მეტად მნიშვნელოვანია, პირად და საჯარო ცხოვრებაში მათი გამოყენება.

საქართველოს ხელისუფლებამ ბრუნავს უმცირესობათა ენებზე და უზრუნველყოფს საჯარო სკოლებში ამ ენებზე ან ამ ენების სწავლებას. წინამდებარე პრაქტიკულ სახელმძღვანელო ბროშურაში, რომელიც საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ ევროპის საბჭოსთან თანამშრომლობით შემუშავდა, გადმოცემულია ორენოვანი სწავლების უპირატესობები და მოიცავს პრაქტიკულ ინფორმაციას, თუ როგორ და რომელ სკოლებშია შესაძლებელი მოსწავლეთა დარეგისტრირება ამ ენების სწავლების უზრუნველსაყოფად. აღნიშნული სახელმძღვანელო ხელმისაწვდომია ცამეტ ტრადიციულ უმცირესობათა ენაზე, ესენია: აზერბაიჯანული, ასურული, აფხაზური, ბერძნული, გერმანული, კურმანჯი/ქურთული, ოსური, რუსული, სომხური, უდიური, უკრაინული, ჩეჩნური და ხუნძური.

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
The European Union for Georgia

ევროპის საბჭო

Брошурәиы спайдагонд нывты әрбадәтта:
© Европаиы Совет, Иракли Соломонишвили,
Æддаг цъарыл конд ныв Дея Соселиайы, 2016

ბროშურაში გამოყენებული ფოტოები მოგვანოდეს:
© ევროპის საბჭო, ირაკლი სოლომონიშვილი
ფოტო გარეკანზე: დეა სოსელიასი, 2016

საერგანდტაე

ИРОН АЕВЗАГ	6
ГУЫРДЗЫСТОНЫ ИРОН СГУЫХТ АДАЙМАГТАЕ	8
БИЛЛИНГОН/ДЫВЗАГОН УАЛБАРТАЕ	10
УЫНАФФАТАЕ НЫЙАРДЖЫТАЕН/АЕВДЖИДДАРТАЕН ИНТЕРНЕТЫ	14
АЕХХУЫСАЕЙ СЫВАЕЛЛОНЫ СКЪОЛАМАЕ СРЕГИСТРАЦИ КАЕНЫНЫ ФАЕДЫЛ КАЕПХАЕНТАЕ	14
РЕГИСТРАЦИЙЫ РАЦЫДЫ ФАЕСТАЕ, СКЪОЛАМАЕ БАВДИСГАЕ ДОКУМЕНТТАЕ	16
РЕКОМЕНДАЦИТАЕ АЕМАЕ УЫНАФФАТАЕ:	18
ИРОН АЕВЗАГ АХУЫР ЦАЕУЫ СКЪОЛАТЫ	18

სარჩევი

ოსური ენა	7
საპართველოს ოსი მოღვაწეები	9
ბილინგვურობის/ორენოვანების უპირატესობები	11
რჩევები მშობლებს/მეურვეებს ინტერნეტის საშუალებით	
ბავშვის საჯარო სკოლაში რეგისტრაციის შესახებ	15
საფეხურები	15
რეგისტრაციის გავლის შემდგომ, სკოლაში წარსადგენი საბუთები	17
რეკომენდაციები და რჩევები	19
ოსური ენა ისწავლება შემდგომ სკოლებში	19

” Эз Плиты Георги дән, юрист. Дæс азæй фылдæр ирон фæсивæды цæдисæн кæухдариуæг кæнын. Мах юридикон æххуыс дæттæм ирон темæн. Афгæ-ма, æвзонг фæсивæды ахуыр кæнæм адæймаджы бартæ Евроцæдисы барадон фæлтæрддзинадты. Уыдон хъуамæ зоной ацы барты, цæмæй сæхи дæр бахъахъхъæной æмæ æндæрты дæр. Ныфс ма ис, практикæйы дæр сæ бон кæй суыдзæн ацы зонынадæй спайда кæнын. Мадæлон æвзаг у этносы иуæй-иу бындур æмæ идентондзинады æвдисæг, уый тыххæй æнæмæнгхъæугæ у сæрмагонд æвзаг зоннын.»

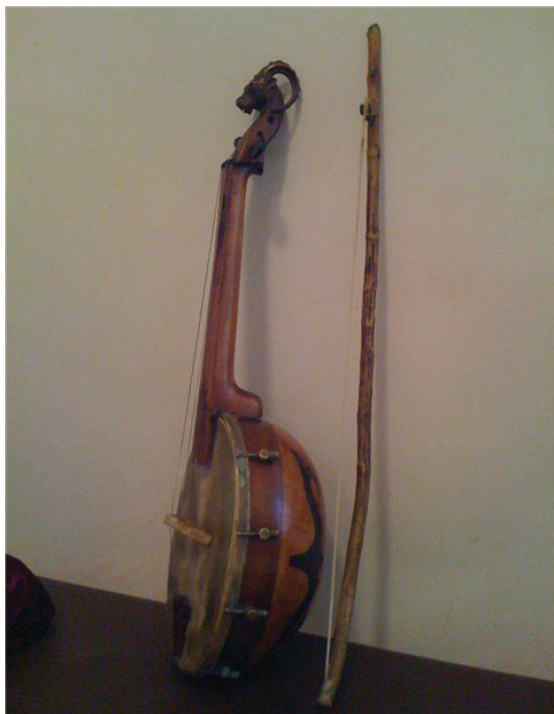

„მე ვარ გიორგი პლიევი, იურისტი. ათ წელზე მეტია ოსი ახალგაზრდების კავშირს ვხელმძღვანელობ. ჩვენ იურიდიულ დახმარებას ვუწვევთ ოსურ თემს. ასევე, მოზარდებს ვასწავლით ადამიანის უფლებებს და ვუზიარებთ ევროკავშირის სამართლებრივ გამოცდილებას. მათ უნდა იცოდნენ ეს უფლებები, რათა საკუთარი თავიც დაიცვან და სხვებიც. ვიმედოვნებ, პრაქტიკაშიც შეძლებენ ამ ცოდნის გამოყენებას. მშობლიური ენა არის ეთნოსის ერთ-ერთი ფუძე და იდენტობის მარკენებელი, ამიტომ აუცილებელია საკუთარი ენის ცოდნა“.

ИРОН АЪВЗАГ

индоэвропаг аъвзагты цагатирайнаг къордмæ хауы æмæ фыссынæн пайда кæны «кириллицы». Гуырдызстоны ирæттæй компактон цæрæнуат зонадон куджыты иу хай 3-4-æм æнустæм, иннæ хай та, 13-14 кæнæ 17-18 æнустæм цæдис кæны. Абонаен ирæттæ бындуронæй Скæсæн Гуырдызстоны (Шида Картлийы, Къахеты, Боржомы, Бакурианы æмæ Тбилисы) цæрынц, сты чырыстон. Ирон

æвзаг Гуырдызстоны мидæг 1820 азæй ахуыр кæнынц. Абонаен, Гуырдызстоны ‘рдыгæй контролгонд территорийыл, ирон æвзаг ахуыр кæнынц 6 स्कôлаейы. 1918 азæй ирон æвзаг ахуыр кæнынц Иванэ Джавахишвилиы номыл Тбилисы паддзахадон университеты дæр, цыран 2015 азы конд æрцыд гуырдызаг-ирон амахастыты зонад-иртасæг центр. Гуырдызаг-ирон онлайн дзырдуат ис Гуырдызстоны парламенты национ библиотекæйы вебфарсыл. Аъхсæнадон телеуынынад (дыккаг канал) æмæ радиойы ирон æвзагыл информацион программæты æрвылбонон алаæвæрд. Рæстæгæй-рæстæгмæ иронау мыхуыр цауы публикацитæ æмæ чингуытæ дæр. Ацы æвзагыл ныхасгæнджытæ скодтой бирæ фольклорон ансамбль æмæ сфæлдыстадон къорд.

*Ирон фæндыр
сбурон æдборон*

*Хатай Кхостайы (1859-1906)
ბიუსტი, Тბილისი*

*კოსტა ხეთაგურვის (1859-1906)
ბიუსტი, თბილისი*

ოსური ენა ინდოევროპულ ენათა ოჯახის ჩრდილოირანულ ჯგუფს განეკუთვნება და სამწერლობოდ „კირილიცას“ იყენებს. საქართველოში ოსების კომპაქტურ დასახლებას მეცნიერთა ნაწილი მე-3-4 საუკუნეებს, ნაწილი კი მე-13-14 ან მე-17-18 საუკუნეებს უკავშირებს. დღეს ოსები ძირითადად აღმოსავლეთ საქართველოში (შიდა ქართლში, კახეთში, ბორჯომ-ბაკურიანსა და თბილისში) ცხოვრობენ და უმთავრესად ქრისტიანები არიან. ოსური ენა საქართველოში 1820 წლიდან ისწავლება. დღეისათვის, საქართველოს მიერ კონტროლირებად

ტერიტორიაზე, ოსური ენა 6 სკოლაში ისწავლება. 1918 წლიდან ის ისწავლება ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტშიც, სადაც 2015 წელს ქართულ-ოსურ ურთიერთობათა სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი დაარსდა. ქართულ-ოსური ონლაინ ლექსიკონი განთავსებულია საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ვებგვერდზე. საზოგადოებრივი მაუწყებლის ტელევიზიისა (მეორე არხი) და რადიოს ეთერით ოსურ ენაზე საინფორმაციო პროგრამები ყოველდღიურად გადაიცემა. დროდადრო ოსურად ქვეყნდება პუბლიკაციები და წიგნებიც. ამ ენაზე მოსაუბრეებმა შექმნეს მრავალი ფოლკლორული ანსამბლი და შემოქმედებითი ჯგუფი.

ГУЫРДЗЫСТОНЫ ИРОН СГУЫХТ АДЭЙМÆГТÆ:

- ▶ Ялгъузидзе-Гæбæраты Иуане (1770-1830) – гуырдзиаг графикæйы бындурыл сарæзта ирон дамгъуат;
- ▶ Абайты Васо (1900-2001) – æвзагзонæг, лексикограф, фольклорист æмæ этнограф;
- ▶ Джусойты Нафи (1925), Дзугаты Георги (1911-1982), Бестауты Георги (1932-1978) æмæ Асаты Реуаз (1923-2007) – поэттæ æмæ тæлмацгæнджытæ;
- ▶ Джиоты Отар (1928-1999) – философийы зонæдты доктор, Гуырдзыстоны зонæдты академийы уæнгуацхæссæг;
- ▶ Тугъанты Махарбег (1881-1952) – адæмон нывгæнæг;
- ▶ Галлаты Барис (1889-1976) – композитор, дирижер, музыказонæг, Гуырдзыстоны сгуыхт аивадон архайæг;
- ▶ Алборты Феликс (1935-2005) – композитор æмæ дирижер;
- ▶ Джиоты Христофор (1873-1935) – дины кусæг;
- ▶ Хабелаты Лери (1964), Калоты Барис (1931-1997) æмæ Гуцаты Владимир (1952) – спортсментæ.

საქართველოს ოსი მოღვაწეები:

- ▶ იოანე იალღუზიძე-გაბარავეი (1770-1830) – ქართული გრაფიკის საფუძველზე შექმნა ოსური ანბანი;
- ▶ ვასილ აბავეი (1900-2001) – ენათმეცნიერი, ლექსიკოგრაფი, ფოლკლორისტი და ეთნოგრაფი;
- ▶ ნაფი ჭუსოთი (1925), გიორგი ძუგავეი (1911-1982), გიორგი ბესთაუთი (1932-1978) და რევაზ ასავეი (1923-2007) – პოეტები და მთარგმნელები;
- ▶ ოთარ ჭიოვეი (1928-1999) – ფილოსოფიის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი;
- ▶ მახარბეგ თულანოვი (1881-1952) – სახალხო მხატვარი;
- ▶ ბორის გალავეი (1889-1976) – კომპოზიტორი, დირიჟორი, მუსიკათმცოდნე, საქართველოს დამსახურებული ხელოვანი;
- ▶ ფელიქს ალბოროვი (1935-2005) – კომპოზიტორი და რეჟისორი;
- ▶ ქრისტეფორე ჭიოვეი (1873-1935) – სასულიერო პირი;
- ▶ ლერი ხაბელოვი (1964), ბორის კალოვეი (1931-1997) და ვლადიმერ გუცავეი (1952) – სპორტსმენები.

БИЛЛИНГОН/ДЫВЗАГОН УÆЛБАРТÆ

■ Æвзаг у сэйраг фæрæздинад, кæцыйæ пайда кæнæм коммуникацийы æмæ дунейы мидаг æрцаугæ цауты адæттыны нысанæй. Фæлæ, æвзаг бирæ хатт фылдæр нысан кæны. Алкæцы культурæ дæр йæхи æвдисы æндæр æмæ æндæр арахстдзинæдты фæрцы, кæцытæй сæ иу уникалон æвзаг у.

■ Гуырдыиаг æвзаг ахуыр кæнын æнæмæгхъæугæ у Гуырдыстоны æхсæнадон царды бамбарынæн, куйст агурынаен æмæ сыхагимæ æмахастытæ сфидар кæнынæн. Фæлæ кæй загъын æй хъæуы, ирон æвзаг бахъахъхъæнын дæр иттæг ахсджиаг у. Мадæлон æвзаджы адæттын иу фæлтæрæй иннæ фæлтæрæн у уæ этникон къорды бахъахъхъæныны гæнæндзинад. Сымах æмæ уæ фыдæлты хсæн бастдзинад сфидар кæныны иууыл хуыздæр фæрæз у уыдон æвзаг, уыдон ныхас æмæ уыдонæрдыгæй дунейы бамбарыны фæрæзы адæттын. Сымах бахæсдзыстут

уæ хайбавæрд, æрмæст дунейы æвзагты бирæхуызонады, нæ фæлæ-ма Гуырдыстоны культурон хъæздыгдинады бахъахъхъæнынæн. Кæд сымахæн уæ хъæбултæ сахуыр кæндзысты темы взаг, уæд уыдон сфидар кæндзысты бастдзинад ивгъуыдимæ, сæ зæрдæтæ байдзаг уыздæн сæрыстырдинады æнкъарæнæй æмæ уыдон суыздысты темы хай.

■ Æнæкæсгæйæ уымæ, æмæ уе взаджы алаæвæрд нæу бастдзинад æрмæст сымах культурæйы æмæ уæ къорды идентондзинады бахъахъхъæнынæн. Афтæ-ма цалдæр æвзаджы зонынад гæнæн ис æмæ æрхæсса æндæр пайдадзинад дæр. Иргасæнтæ фенын кодтой, цæмæй дыууæ æвзаджы зонынад æвдисы позитивон ахадындзинад ахуыры процессыл. Чысыл сабийæ фæстæмæ дыууæ взагыл дзурынæн ис хорз фæстиуаг сывæллоны æмбарынады

ბილინგვურობის/ორენოვნების უპირატესობები

■ ენა არის ძირითადი საშუალება, რომელსაც ვიყენებთ კომუნიკაციისა და სამყაროს აღქმის გადმოცემის მიზნით. მაგრამ ენა ბევრად უფრო მეტს ნიშნავს. თითოეული კულტურა გამოხატავს საკუთარ თავს სხვადასხვა ხერხების მეშვეობით, რომელთაგან ერთ-ერთი არის უნიკალური ენა.

■ ქართული ენის სწავლა აუცილებელია საქართველოს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის მისაღებად, სამუშაოს მოსაძიებლად და მეზობლებთან ურთიერთობის დასამყარებლად. თუმცა ოსური ენის შენარჩუნებაც ძალზე მნიშვნელოვანია. მშობლიური ენის გადაცემა ერთი თაობიდან მეორე თაობისთვის არის თქვენი ეთნიკური ჯგუფის შენარჩუნების შესაძლებლობა. თქვენსა და თქვენს წინაპრებს შორის კავშირის დამყარების საუკეთესო საშუალება

არის მათი ენის, ლექსიკისა და მათ მიერ სამყაროს აღქმის საშუალების გადაცემა. თქვენ შეიტანთ წვლილს არა მარტო მსოფლიოს ენების მრავალფეროვნების, არამედ საქართველოს კულტურული სიმდიდრის შენარჩუნებაში. თუ თქვენი შვილები ისწავლიან თემის ენას, ისინი დაამყარებენ კავშირს წარსულთან, მათი გულები აივსება სიამაყის გრძნობით და ისინი გახდებიან თემის ნაწილი.

■ მიუხედავად ამისა, თქვენი ენის გადაცემა არ უკავშირდება მხოლოდ თქვენი კულტურის და თქვენი ჯგუფის იდენტურობის შენარჩუნებას. რამდენიმე ენის ცოდნამ შეიძლება ასევე მოიტანოს სხვა სარგებელიც. კვლევებმა აჩვენა, რომ ორი ენის ცოდნა დადებით გავლენას ახდენს სწავლის პროცესზე. ბავშვობიდან ორ ენაზე საუბარს

рэзынән, кәцы фәстәдәр әххуыс кәны фәлтәрдты рэзынән. Иртасән фенын кодта, цәмәй дыууәвзагыл дзурәг сывәлләттән цәрдәг сә бон у уынаффә райсын, уымән әмә уыдоны сәрымагъзән йә бон у ахиза иу әвзагәй иннәмә. Афтә-ма сә бон у бакусой хъәугә информацийыл. Фәстиуәгән, цалдәр әвзагыл ныхасгәнәг сабитән әнцондәр у проблемәтә скъуыддзаг кәнын, сә бон у әмрәстәджи цалдәр хъуыддаджи аразын әмә хъуыздәр исынц уынаффәты. Цас ноджы раддәр райдайдзысты сабитә әндәр әмә әндәр әвзагыл ныхас кәнын, уыйяс хуыздәр апарахат кәндзысты ацы гәнәндзинадты.

■ Ирон әвзаг рагкары сахуыр кәнын нә домы стыр тыхархайды. Уый ахәм хуымәтәг әмә әнцон у, куыд уымәй пайда кәнын хәдзары бинонты ‘хсән әмә сабиты ‘рдыгәй йә ахуыр кәнын әндәр әмә әндәр контексты. Сихор кәныны рәстәджи фынгыл бадгәйә ныхас кәнын, исты хабәртгә радзургәйә, чиныг фәрсын әмә фембәлд уә бинонты уәнгтимә, кәцыгә ныхас кәнынц ацы әвзагыл – растдәр ацы ситуацигы мидәг, ацы фәндагәйахуырад ирон

әвзаг. Кәд сымах хорз ныхас кәнут ирон әвзагыл, уәд ацы әвзагыл дзурут уә хъәбултәм дәр, кәцы сын стыр әххуыс бакәндзән уыдонән әвзаджи әмә коммуникацийы фәлтәрддзинады рэзыны: бәрцад әмә гъәддзинад ацы цауы иттәг ахсджиаг сты!

■ Афтә-ма әнәмәнгхъәугә у, цәмәй сывәлләттә сахуыр кәной кәсын әмә фыссын ацы әвзагыл. Ацы тәккә, әвзаг ахуыр кәнын скъолайы иттәг нысаниуәгджын у. Кәд сымах сывәлләттә цәуынц скъоламә, цыран уроктә уагъд цәуы ирон әвзагыл, уыдон бамбардзысты ацы әвзәгтыл ныхас кәныны нысаниуәг әмә ацы әвзаг уыдонән нал уыздән «хәдзарон» әвзаг, кәцийы уыдон гәнән ис әмә әнхәлой әхсәнады мидәг не спайдагонд.

■ Ныр сымах зонут дыууә әвзагыл ныхас кәныны уәлбардзинадтә әмә афон у архайын райдаят. Ныхас кәнут сывәлләттәм ирон әвзагыл: уыдон уый әрбаввахс кәндзән сәхи уидәгтәм әмә сә ифтонг кәндзән хуыздәр фидәнәй!

აქვს დადებითი შედეგი ბავშვის გონების განვითარებისთვის, რაც შემდგომში ხელს უწყობს სხვა უნარების განვითარებას. კვლევამ აჩვენა, რომ ორენოვან ბავშვებს შეუძლიათ გადაწყვეტილებების მიღება სწრაფად, რადგან მათ ტვინს შეუძლია გადართვა ერთი ენიდან მეორეზე. მათ ასევე შეუძლიათ დაამუშაონ საჭირო და უკულებელყო უსარგებლო ინფორმაცია. შედეგად, რამდენიმე ენაზე მოსაუბრე ბავშვები უკეთ უმკლავდებიან პრობლემებს, შეუძლიათ ერთდროულად რამდენიმე საქმის კეთება და უკეთ იღებენ გადაწყვეტილებებს. რაც უფრო ადრე დაიწყებენ ბავშვები სხვადასხვა ენაზე საუბარს, მით უკეთესად განავითარებენ ამ შესაძლებლობებს.

■ ოსური ენის ადრეულ ასაკში შესწავლა არ მოითხოვს დიდ ძალისხმევას. ეს ისეთივე მარტივია, როგორც მისი გამოყენება სახლში და ბავშვების მიერ მისი ათვისება სხვადასხვა კონტექსტში. სადილის დროს მაგიდასთან საუბარი, ამბების მოყოლა, წიგნის კითხვა

და შეხვედრა თქვენი ოჯახის წევრებთან, რომლებიც საუბრობენ ამ ენაზე – სწორედ ამ სიტუაციებში, ამ გზით ისწავლება ოსური ენა. თუ თქვენ კარგად საუბრობთ ოსურ ენაზე, ესაუბრეთ ამ ენაზე თქვენს შვილებს, რაც დაეხმარება მათ ენისა და კომუნიკაციის უნარის განვითარებაში: რაოდენობა და ხარისხი ამ შემთხვევაში ძალიან მნიშვნელოვანია!

■ ასევე აუცილებელია, რომ ბავშვებმა ისწავლონ წერა-კითხვა ამ ენაზე. ამრიგად, ენის სწავლა სკოლაში ძალიან მნიშვნელოვანია. თუ თქვენი შვილები დადიან სკოლაში, სადაც გაცვეთილები ტარდება ოსურ ენაზე, ისინი გაიგებენ ამ ენაზე საუბრის მნიშვნელობას და ეს ენა აღარ იქნება მათთვის „სახლის“ ენა, რომელიც მათ შეიძლება მიიჩნიონ საზოგადოებაში გამოუყენებლად.

■ ახლა თქვენ იცით ორ ენაზე საუბრის უპირატესობები და დროა იმოქმედოთ. ესაუბრეთ ბავშვებს ოსურ ენაზე: ეს დააკავშირებს მათ თავიანთ ფესვებთან და უზრუნველყოფს უკეთეს მომავალს!

УЫНАФФÆТÆ НЫЙАРДЖЫТÆН/ ÆВДЖИДДАРТÆН ИНТЕРНЕТЫ ÆХХУЫСÆЙ СЫВÆЛЛОНЫ СКЪОЛАМÆ СРЕГИСТРАЦИ КÆНЫНЫ ФÆДЫЛ:

Фыццагкъласонты æппæтон электронон регистраци, фæтк куыд амоны, æрвылаз уалдзæджы райдайы æмæ 2-3 мæйы дæргы даргъ кæны. Уый æртæ этапыл дих кæны:

■ Фыццагкъласонты интернет регистраци гæнæн уыздæнист уыцы скъолаты, цыран сæ мады-зæнæгтæ ахуыр кæнынц, кæнæ сæ ныйарджытæ кусынц, кæнæ бинонтæй æмрæстæджы дыууæ кæнæ фылдæр сывæллоны куы цæуы фыццаг къласмæ (райдайы рагуалдзæджы (апрелы) – регистрацийы æмгъуыд 2 къуыри, документты райсын дæр 2 къуыри);

■ Æппæтон электронон регистраци (райдайы сæрды – регистрацийы æмгъуыд 2 къуыри, документты райсын дæр 2 къуыри);

■ Сæрибар бынæттæм гæсгæйæ, уыдонæн, кацыгтæ нæ бахаудтой фыццаг æмæ дыккаг этапы регистрацимæ (райдайдзæн сæрды (июны) – регистрацийы æмæ документты райсыны æмгъуыд 2 къуыри) скъолайы базайыл.

КЪÆПХÆНТÆ:

1. Регистрацийы расидынаей, æмбæлон регистрацион рудзынг байгом уыздæн Гуырдызастоны рухсады æмæ зонады министрды (www.mes.gov.ge) æмæ ахуырады фæткдæттæг информацийы системæйы (www.emis.ge) вебфарсыл. Скъолайы сæвзарынаен уын баххуыс кæндзæн catalog.edu.ge, цыран алы астæуккаг скъолайы тыххæй деталон информацийы лæвæрд ис.
2. Сайтмæ бахизгæйæ мах фендзыстæм специалон апликацийы/«фыццагкъласонты регис-траци»/, бахиздыстæм æмæ райдайдзыстæм регистрацийы.

რჩევები მშობლებს/მეურვეებს ინტერნეტის საშუალებით ბავშვის საჯარო სკოლაში რეგისტრაციის შესახებ:

პირველკლასელთა საყოველთაო ელექტრონული რეგისტრაცია, როგორც წესი, ყოველწლიურად გაზაფხულზე იწყება და 2-3 თვის განმავლობაში გრძელდება. იგი სამ ეტაპად იყოფა:

■ პირველკლასელების ინტერნეტრეგისტრაცია იმ სკოლებში იქნება შესაძლებელი, სადაც მათი დედამამიშვილები სწავლობენ, ან მშობლები მუშაობენ, ან რომლის ოჯახიდანაც ერთდროულად ორი ან მეტი ბავშვი შედის პირველ კლასში (იწყება ადრე გაზაფხულზე (აპრილი) – რეგისტრაციის ვადა 2 კვირა, საბუთების მიღება – შემდეგი 2 კვირა);

■ საყოველთაო ელექტრონული რეგისტრაცია (იწყება შუა გაზაფხულზე – რეგისტრაციის ვადა 2 კვირა, საბუთების მიღება შემდეგი 2 კვირა);

■ თავისუფალი ადგილების მიხედვით, მათთვის, ვინც ვერ მოხვდა პირველი და მეორე ეტაპის რეგისტრაციისას (იწყება ზაფხულში (ივნისი) – რეგისტრაციისა და საბუთების მიღების ვადა 2 კვირა) სკოლის ბაზაზე.

საფიქსურები:

1. რეგისტრაციის გამოცხადებიდან, შესაბამისი სარეგისტრაციო ფანჯარა გაიხსნება საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს (www.mes.gov.ge) და განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემის (www.emis.ge) ვებგვერდებზე. სკოლის არჩევაში დაგეხმარებათ catalog.edu.ge, სადაც ყველა საჯარო სკოლის შესახებ დეტალური ინფორმაცია არის მოცემული.
2. საიტზე შესვლისას ჩვენ დავინახავთ სპეციალურ აპლიკაციას „პირველკლასელთა რეგისტრაცია“, შევდივართ და ვიწყებთ რეგისტრაციას.

3. Сывæллоны онлайн регистрацийæн хъæуы ахæм формæйы байдзаг кæнын: сывæллоны ном æмæ мыггаг, сæрмагонд номыр. Регистрацийы адарддæр кæныны тыххæй æркæпп кæнут кнопокæ «дарддæр».
4. Регистрацийы дыккаг этапыл æмбæлон бынатты хуамæ бацамонат ныййарджытæй сæ нуы (мады/фыды/æвджиддары) сæрмагонд номыр, ном, мыггаг, мобилон телефоны номыр, электронон постæ æмæ регистрацийы адарддæр кæныны тыххæй æркæпп кæнут кнопокæ «дарддæр».
5. Регистраци кæнгæйæ, электронон постæйæ дарддæр, экраныл уæваг алы бынаты байдзаг кæнын æнæмæнгхъæугæ у. Уыцы цауы кæд æмæ, искæцы бынат едзаггонд æрцыд æнæкор-ректонæй, экраныл разындзæн аккаг хусинаг.
6. Регистрацийы æртыккаг этапыл райхалинаг бынатты фæрцы сæвзарут аккаг регион, район, бæллиццаг скьола, сектор æмæ регистрацийы адарддæр кæныны тыххæй æркæпп кæнут кнопокæ «дарддæр».
7. Регистрацийы фæудмæ экраныл раæудзæн ахуырдауы тыххæй регистрацийы процессы амындгонд информаци æмæ уникалон код, кæцы система автоматонæй дæтты алкæцы регистрацигонд фыццаг къласонæн.
8. Ныййарæг регистрацийы æнтыстджынæй сæххæсты фæстæ райсдзæн дзуапп йæ хъæбулы бæллиццаг скьолайы хыгъдмæ бахасты фæдыл куыд цыбыр текстон хусинагæй, афтæ электронон посты фæрцы дæр.
9. Куыддæр система сбæлвырд кæндзæн регистрацийы, уый фæстæ официалонæй документтæ бавдисдзыстут скьоламæ. \« - æрмæджытæ/кусæнгæртæ»\ - ам сымахæн уæ бон у фенат цы хъæугæ документтæ хъæуы бавдисын.

РЕГИСТРАЦИЙЫ РАЦЫДЫ ФÆСТÆ, СКЪОЛАМÆ БАВДИСГÆ ДОКУМЕНТТÆ:

- Нотариалонæй сфидаргонд райгуырды тыххæй æвдисæндар (æнæмæнгæй хисæрмагонд номыримæ);
- Курдиат (формæ дын скьолайы ратдзысты);
- Æнæниздзинады бæлвырдгæнæн;
- 2 къам (3/4 -ыл);
- Ныййарджыты æмкъайады æвдисæндар.

3. ბავშვის ონლაინ რეგისტრაციისათვის საჭიროა შემდეგი ფორმის შევსება: ბავშვის სახელი და გვარი, პირადი ნომერი. რეგისტრაციის გაგრძელების მიზნით დააჭირეთ ღილაკს „შემდეგი“.
4. რეგისტრაციის მეორე ეტაპზე შესაბამის ველებში უნდა მიუთითოთ ერთ-ერთი მშობლის (დედა/მამა/მეურვე) პირადი ნომერი, სახელი, გვარი, მობილური ტელეფონის ნომერი, ელექტრონული ფოსტა და რეგისტრაციის გაგრძელების მიზნით დააჭირეთ ღილაკს „შემდეგი“.
5. რეგისტრაციისას, ელექტრონული ფოსტის გარდა, ეკრანზე არსებული ყველა ველის შევსება სავალდებულოა. იმ შემთხვევაში, თუ რომელიმე ველი არაკორექტულად იქნა შევსებული, ეკრანზე გამოვა შესაბამისი შეტყობინება.
6. რეგისტრაციის მესამე ეტაპზე ჩამოსაშლელი ველების საშუალებით ამოარჩიეთ შესაბამისი რეგიონი, რაიონი, სასურველი სკოლა, სექტორი და რეგისტრაციის გაგრძელების მიზნით დააჭირეთ ღილაკს „შემდეგი“.
7. რეგისტრაციის დასრულებამდე ეკრანზე გამოდის მოსწავლის შესახებ რეგისტრაციის პროცესში მითითებული ინფორმაცია და უნიკალური კოდი, რომელსაც სისტემა ავტომატურად ანიჭებს თითოეულ რეგისტრირებულ პირველკლასელს.
8. მშობელი რეგისტრაციის წარმატებით დასრულებისთანავე მიიღებს პასუხს შვილის სასურველ სკოლაში ჩარიცხვის შესახებ როგორც მოკლე ტექსტური შეტყობინების, ასევე ელექტრონული ფოსტის საშუალებით.
9. როდესაც სისტემა დაგიდასტურებთ რეგისტრაციას, ოფიციალურად საბუთების წარდგენა უკვე სკოლაში მოგიწევთ. აპლიკაციაში „მასალები/ხელსაწყობები“ თქვენ შეგიძლიათ ნახოთ, თუ რა საჭირო საბუთების წარდგენა არის საჭირო.

რეგისტრაციის ბავშვის შემდგომ, სკოლაში წარსადგენი საბუთები:

- ნოტარიულად დამოწმებული დაბადების მოწმობა (აუცილებლად პირადი ნომრით);
- განცხადება (ფორმას სკოლაში გადმოგცემენ);
- ჯანმრთელობის ცნობა;
- 2 ფოტოსურათი (3/4 -ზე);
- მშობლების ქორწინების მოწმობა.

РЕКОМЕНДАЦИТÆ ÆМÆ УЫНАФФÆТÆ:

- Кæд уын интернетмæ баххæссын æнцонвадат нæу, уæ бон у регистраци кæнынæн уæ районы рухсадон ресурсцентрмæ бадæтгæт курдиат.
- Онлайн регистраци æрмæстдæр паддзахадон скъолатыл парахат кæны, сæхæдæг скъолатæ онлайн регистраци кæнынц фыццаг къласонты. Хицæн скъолаты фыццаг къласонты райсын æххæст цæуы индивидуалон скъуыддзæджы бындурыл.
- Уæ зæрдыл уын æрлæууын кæндзыстæм, цæмæй сывæллоны паддзахадон скъоламæ бакæнын ныййарæгæн йæ бон у 6 аздыдæй.
- Уæ зæрдыл дарут, регистрацийы процессы амындгонд информацийы дырысдзинадыл дзуаппдæтгæт у гоймаг, кæцы æххæст кæны сывæллоны регистрацийы.
- Уæ хъус æрдарут скъолаты баззайгæ сæрибар бынæтты бæрцадмæ. Уæ зæрдыл дарут, бæрæггæнæнтæ ивынц динамикон режимы. Скъолаты баззайгæ сæрибар бынæтты фенæн гæнæн ис вебфарсыл: <http://catalog.edu.ge/> уыцы цауы, кæд æмæ регистрацийы фæудмæ сæвзаргæ скъолæйы уæвæг лимит фæцис, экраныл разындзæн аккаг хъусинаг.
- Уæ зæрдыл дарут, регистрацийы код уникалон у æмæ нысаниуæгджын у сабийы фæстæдæр идентифицирадæн.
- Ныййарæгæн йæ бон у срегистраци кæнын кæна йæ хъæбулы бæллиццаг скъолæйы, цæрæн бынатæн нысаниуæг лæвæрд нæ цæуы.
- Регистрацийы рæстæджы цахæмфæнды проблемæйы цауы адзурут рухсады æмæ зонады министрады ахæм телефоны номырма: (995 32) 2200220.

ИРОН ÆВЗАГ АХУЫР ЦÆУЫ СКЪОЛАТЫ:

1. Лагодехы районы Арешпераны хъæуы астауккаг скъолайы;
2. Лагодехы районы Понайы хъæуы астауккаг скъолайы;
3. Хъуарелы районы Цъицъканантсеры хъæуы астауккаг скъолайы;
4. Гуры районы Шаушвебы хъæуы астауккаг скъолайы;
5. Гуры районы Цъителубаны хъæуы астауккаг скъолайы;
6. Къаспы районы Нигозайы хъæуы астауккаг скъолайы.

რეკომენდაციები და რჩევები:

- თუ ინტერნეტთან ხელი არ მიგიწვდებათ, შეგიძლიათ დასარეგისტრირებლად თქვენი რაიონის საგანმანათლებლო რესურსცენტრს მიმართოთ.
- ონლაინ რეგისტრაცია მხოლოდ საჯარო სკოლებზე ვრცელდება. თავად სკოლები ონლაინ არეგისტრირებენ პირველკლასელებს, კერძო სკოლები პირველკლასელებს იღებენ ინდივიდუალური გადაწყვეტილების საფუძველზე.
- შეგახსენებთ, რომ ბავშვის საჯარო სკოლაში მიყვანა მშობელს შეუძლია 6 წლის ასაკიდან.
- გაითვალისწინეთ, რეგისტრაციის პროცესში მითითებული ინფორმაციის სისწორეზე პასუხისმგებელია პირი, რომელიც უშუალოდ ახდენს ბავშვის რეგისტრაციას.
- ყურადღება მიაქციეთ სკოლებში დარჩენილ თავისუფალი ადგილების რაოდენობას. გაითვალისწინეთ, მონაცემები იცვლება დინამიკურ რეჟიმში. სკოლებში დარჩენილი თავისუფალი ადგილების ნახვა ასევე შესაძლებელია ვებგვერდზე: <http://catalog.edu.ge/> იმ შემთხვევაში, თუ რეგისტრაციის დასრულებამდე ამორჩეულ სკოლაში არსებული ლიმიტი ამოიწურა, ეკრანზე გამოვა შესაბამისი შეტყობინება.
- გაითვალისწინეთ, რეგისტრაციის კოდი უნიკალურია და მნიშვნელოვანია ბავშვის შემდგომი იდენტიფიცირებისათვის.
- მშობელს შეუძლია დაარეგისტრიროს შვილი მისთვის სასურველ სკოლაში, საცხოვრებელ ადგილს მნიშვნელობა არ ენიჭება.
- რეგისტრაციასთან დაკავშირებული ნებისმიერი პრობლემის შემთხვევაში დაუკავშირდით განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს შემდეგ ტელეფონის ნომერზე: (995 32) 2200220.

ოსური ენა ისწავლება შემდეგ სკოლებში:

1. ლაგოდეხის რაიონის სოფელ არეშფერანის საჯარო სკოლა;
2. ლაგოდეხის რაიონის სოფელ ფონის საჯარო სკოლა;
3. ყვარლის რაიონის სოფელ წიწკანაანთსერის საჯარო სკოლა;
4. გორის რაიონის სოფელ შავშვების საჯარო სკოლა;
5. გორის რაიონის სოფელ წითელუბნის საჯარო სკოლა;
6. კასპის რაიონის სოფელ ნიგოზას საჯარო სკოლა.

Регионалон кәнае этносты кьаддәрдәр хәйтты аьвзәгты Европәйяг Харты аьвдисы Европәйи Советы Конвенцийы, кәңы аьххуыс кәны уыщы этносты кьаддәрдәр хәйтты аьвзәгты хьахьхьәнынаен, кәщытыл традиционәй ныхас кәнынц бәстәйи мидәг. Ләвәрд аьвзәджи иртасән амалмә хауы аьвзәгты Европәйяг Хартимә гәсгәйә әнцонвадат скәнын уыщы мадзәлтты, кәщыиә спайдәкәнындәр Гуырдыстон хьавы иронь 'рдәм.

coe.int/minlang
coe.int
coe.ge

რეგიონული ან უმცირესობათა ენების ევროპული ქართია წარმოადგენს ევროპის საბჭოს კონვენციას, რომელიც ხელს უწყობს იმ უმცირესობათა ენების დაცვას, რომლებზეც ტრადიციულად საუბრობენ ქვეყანაში.

რეგიონული ან უმცირესობათა ენების ევროპული ქართიისა და ევროპის საბჭოზე დამატებითი ინფორმაციისათვის გთხოვთ, ენვით ჩვენს ვებგვერდებს:

coe.int/minlang
coe.int
coe.ge

OSS
KAT

Европәйи Совет у адаймаджи барты раздзог организаци континентыл. Йе сконды ис 47 уәнг – падзахад кәщытәй 28 Европәйи Цәдисы уәнг у. Европәйи Советы алкәщы уәнг-падзахад йә кьух әрфыста адаймаджи барты Европәйяг конвенцийыл – бардзырдыл, кәщыиы нысан у адаймаджи барты, демократийи әмә законы уәлдәрады хьахьхьәнын. Адаймаджи барты Европәйяг тәрхондон йә цәст дары конвенцийи сьххәст кәнынын уәнг-падзахәдты.

ევროპის საბჭო არის ადამიანის უფლებათა მონიწივე ორგანიზაცია კონტინენტზე. იგი 47 წევრი სახელმწიფოსაგან შედგება, რომელთაგან 28 ევროპის კავშირის წევრიცაა. ევროპის საბჭოს ყველა წევრმა სახელმწიფომ ხელი მოაწერა ადამიანის უფლებათა ევროპულ კონვენციას – ხელშეკრულებას, რომელიც გამიზნულია ადამიანის უფლებების, დემოკრატიისა და კანონის უზენაესობის დასაცავად. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო ზედამხედველობს კონვენციის შესრულებას წევრ სახელმწიფოებში.

ევროკავშირი
საქართველოსთვის
The European Union for Georgia

ევროპის საბჭო